

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

DAKCA I ADMINISTRACJA: Wilno Jagiellońska 3. Telefon: Redakcji 79, Administracji 99. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 2 — 3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1 — 3 popoł. Administracja czynna od godz. 9 — 3 popoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1 — 3 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9 — 3 i 7 — 9 wiecz. Konto czekowe P.K.O. № 80.750. Drukarnia — ul. Ś. to Jaska 1, telef. 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetry przy tekście 40 gr., w tekście I, II str.—30 gr., III, IV, V, VI—35 gr., za tekst—15 gr., kronika redakc., komunikaty—70 gr. za mm. jednoszp., ogłoszenia mieszkaniowe—30 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, za zastrzeżeniem miejsca 25%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagranicą 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 30%, zniżki. Za numer dowodowy 20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-cio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

RACHUNEK I SZLACHETNOŚĆ.

Propozycja Hoovera jest wydarzeniem, które skupia w tej chwili na sobie uwagę całego świata cywilizowanego. Nie w tem dziwnego, w dobie niebawomego kryzysu ekonomicznego, który dotarł swoimi skutkami do najdalszych zakątków, gdziekolwiek podstawa życia gospodarczego jest pięnią i produkcja wymienna.

W ogólnym przekonaniu zadłużenie się Europy w St. Zjedn. Am. Półn. podczas wielkiej wojny stało się powodem nieznośnych ciężarów, których ludność naszego kontynentu nie może udźwignąć. Ameryka ciśnie swoich byłych koalicjantów, ci zaś rachują na spłaty reparacyjne niemieckie. Jednakże ze stanowiska amerykańskiego nie ma *unctum* pomiędzy spłatą długów wojennych a reparacjami niemieckimi. Zdaniem wierzycieli amerykańskich dłużnicy europejscy powinni płacić niezależnie od tego, czy sami otrzymują od Niemiec należne z tytułu planu Younga spłaty reparacyjne czy nie. Reparacje — to jest ta sprawa wewnętrzno-europejska, dla której Ameryka niezmienianie okazuje całkowitą obojętność.

Jest to, oczywiście, tylko teoria, albowiem w rzeczywistości zdolność Europy do wykonywania spłaty długów amerykańskich uzależniona jest od otrzymywania od Niemiec annuitetów reparacyjnych. W normalnych, najbardziej nawet rozdętych budżetach państw b. koalicji, spłaty te absolutnie się nie mieszczą. Na obitek złego St. Zjedn. stosują do importu tak wysokie cła protekcyjnie, że państwom europejskim uniemożliwia to pokrywanie zobowiązań w drodze zbytu tam swoich towarów.

Tymczasem w kotle niemieckim wrzenie rośnie i grozi zupełnym rozprężeniem wielkiego centralnego w Europie organizmu gospodarczego. Sferę rządzącą w Rzeszy świadomie podtrzymują to wrzenie, pragnąc w ten sposób stworzyć pozory, że dzisiejszy stan rzeczy, stworzony przez traktat wersalski, oraz nałożone na Niemcy ciężary, nie są do utrzymania i muszą doprowadzić do zawieruchy, która się fatalnie odbije nie tylko na Europie, ale i na interesach amerykańskiego wierzyciela. Jest to więc nie innego, jak świadoma gra na pogarszanie się sytuacji własnej, obliczona na wymuszenie tą drogą daleko idących dla siebie ustępstw natury politycznej i ekonomicznej.

Przy tem wszystkim znajdują Niemcy środki na powiększanie zbrojeń, budowę pancerników i łożenie ogromnych sum na konsumpcyjny kredyt dla swoich prowincji wschodnich, bynajmniej, zresztą, z tem się nie ukrywając. Zdawałoby się, że to powinno wzbudzić nieufność do ich kampanii przeciwko planowi Younga. Jednakże, jak się okazuje, taktyka rządu Brüninga prowadzi do celu, niechcący bowiem propozycja Hoovera jest wynikiem oceny sytuacji w Europie przez podróżujących tu jego wysłanników. Ameryce chodzi wyłącznie o ratowanie zaangażowanych w Europie dolarów, czyli o utrzymanie zdolności płatniczej swego dłużnika. Z tytułu długu wojennego Europa winna jest Stanom Zjednoczonym niespełna 7 miliardów dolarów, ponadto znaczne kapitały amerykańskie napłynęły w ostatnich latach do Niemiec.

Zresztą, Hoover nie rezygnuje z ani jednego centa. Uważa, że Europa zapłacić swoje długi musi i może, jeżeli tylko swoje stosunki wewnętrzne doprowadzi do równowagi.

Szczególnie krzywym okiem spogląda Ameryka na zbrojenia europejskie, widząc w nich główne źródło nie-

wypłacalności swoich dłużników. Proponowane przez Hoovera moratorium (zawieszenie spłat) obejmuje okres roczny od 1 lipca r. b. do 1 lipca 1932. W międzyczasie obradować będzie od 2 lutego 1932 Konferencja rozbrojeniowa w Genewie. Nie ulega wątpliwości, że moratorium jest środkiem za pomocą którego Hoover zamierza wyrzucić presję na uczestników konferencji w kierunku realizacji rozbrojenia przynajmniej częściowego. W razie niepowodzenia konferencji okres moratorium upłynie i dłużnicy będą musieli w r. 1932 płacić od razu dwie raty. Natomiast jeżeli konferencja doprowadzi do pozytywnych wyników, należy się spodziewać, że względność amerykańskiego wierzyciela okaże się większą — oczywiście nie bez wyraźnych gwarancji.

Jak widzimy, rachunek jest bardzo prosty, obcy wszelkim sentymentom i idealizmom. Ograniczenie zbrojeń potrzebne jest Ameryce nie poto, aby ludzie przestali zabijać się na wojnie, lecz poprostu, aby zaoszczędzili w ten sposób pieniądze na spłatę długów swemu zamorskiemu wierzycielowi. Jeżeli przeto mówi się o „szlachetności” inicjatywy Hoovera, to termin ten należy rozumieć jako niezbędny w języku dyplomatycznym zwrot kurtuazyjny.

* * *

Opinie angielskie.

LONDYN 23.6. Pat. — Propozycja prezydenta Hoovera wywarły w Londynie niezwykle wielkie wrażenie, czego dowodem była przedewszystkiem gazeta, która zareagowała poważnie, aczkolwiek nie przesadną, zwyżką kursu papierów. Niemiecka pożyczka reparacyjna stała w piątek 66, wczoraj zaś podniosła się do 74. Tak samo inne niemieckie papiery, amerykańskie akcje przemysłu stalowego oraz wszystkie akcje naftowe doznały również poważnej zwyżki. Także polska pożyczka stabilizacyjna skorzystała z ogólnej koniunktury i podniosła się o półtora punkta, powyżej 75.

Przy tem wszystkim jednak City londyńska wykazuje tendencję ostrożną, uważając, że nie należy się zbyt daleko angażować, dopóki stanowisko Francji nie jest wyjaśnione. Przekonanie, że klucz całej sytuacji leży w Paryżu, jest w Londynie powszechne.

Większość prasy przyznaje, że akcja Hoovera wymaga od Francji, aby zrezygnowała z korzyści, płynących z odszkodowań, czego trudno jest oczekiwać, gdyż Francja, wyniszczona przez najazd niemiecki, posiada pełne moralne prawo korzystania z odszkodowań dla pokrycia kosztów odbudowy zniszczonych okolic. Mimo to prasa wywiera pewien nacisk na Francję.

Jednocześnie prasa stwierdza, że akcja Hoovera nie obchodzi bezpośrednio Wielkiej Brytanii, która nie tracąc, nie też nie zyskuje. Wielka Brytania skorzysta z akcji tej tylko pośrednio, o ile w jej wyniku nastąpi ogólna poprawa. Propozycja Hoovera jest pierwszym krokiem, po którym powinny nastąpić dalsze. Jeden rok moratorium uważany jest za niedostateczny. Rewizja długów, która Hoover narazie odrzuca, jest dla realnej poprawy uważana za niezbędną.

Zastrzeżenia francuskie.

PARYŻ 23.6. Pat. — Dzisiejsza prasa poranna opowiada się jednogłośnie za niedopuszczalnością części bezwarunkowej annuitetów, która jest podstawą układu haskiego, regulującego zadłużenie w sposób definitywny. Dzienniki zauważają, że wówczas gdy wszystkie niemal państwa stoją wobec wielkich deficytów, Niemcy są jedynym krajem, posiadającym nadwyżkę dochodów, z długim wewnętrznym bardzo nieznaczny i ze zmniejszonymi placami, to jest warunkami konkurencji handlowej i przemysłowej niezwykle pomyślnymi.

Francja pragnie się zorjentować.

PARYŻ, 23. VI (Pat.) Agencja Havasa dowiaduje się, że ambasador francuski w Waszyngtonie oświadczył Stimsonowi, że Francja ocenia szlachetność inicjatywy Hoovera i skłonna jest do niej się przyłączyć. Przed udzieleniem ostatecznej odpowiedzi pragnie jednak

jeszcze szczegółowo zbadać sprawę. Koła kompetentne finansowe i dyplomatyczne są zdania, że ustosunkowanie się Francji do inicjatywy Hoovera powinno być uzależnione od gwarancji, iż moratorium nie naruszy planu Younga, ani transzy bezwarunkowej.

Sceptycyzm we Francji.

PARYŻ 23.6. Pat. — Po zachwytach, które, zwłaszcza w prasie lewicowej, wywołała propozycja Hoovera, nastąpiło szybkie otrzeźwienie. Już z tonu wczorajszych wieczornych dzienników można było wynioskować, że opinia publiczna zaczyna zdawać sobie sprawę z tego, iż amerykańska propozycja, przy całej swej pozorowej szlachetności, ma przedewszystkiem na celu uratowanie kapitałów, zaangażowanych przez Stany Zjednoczone w przedsiębiorstwa niemieckich nie licząc się wcale z interesami Francji.

Dla wszystkich dzisiejszych porannych dzienników, prócz „Le Populaire” i „La Volonté”, jasnym jest, że

Kontrpropozycje francuskie.

WASZYNGTON 23.6. Pat. — Rząd Stanów Zjednoczonych nie otrzymał żadnej oficjalnej wiadomości o tem, jakoby Francja zamierzała wystąpić z kontrpropozycjami przeciwko planowi prezydenta Hoovera. Koła tutejsze z wielką rezerwą odnoszą się do wiadomości prasowych, nadechających z Paryża, a mówiących o tej możliwości.

Wobec wczorajszego oświadczenia sekretarza stanu Stimsona, że plan prezydenta Hoovera wymaga szybkiego przyjęcia ze strony państw zainteresowanych, panuje tu przekonanie, że jakkolwiek propozycja francuska, zmierzająca do poważniejszej zmiany tego planu, przyjęta byłaby w Waszyngtonie bardzo nieprzychylnie.

We francuskiej Radzie Ministrów.

PARYŻ 23.6. Pat. — Rada ministrów omawiała propozycję Hoovera. Briand przedstawił warunki przyjęcia tej propozycji, poczem Flandin i Pietri scharakteryzowali następstwa tej pro-

pozycji w dziedzinie finansów francuskich. Na następnym posiedzeniu ma być kontynuowana dyskusja nad tą sprawą oraz ustalony tekst odpowiedzi na propozycję Hoovera.

Niemcy grożą.

BERLIN, 23. VI (Pat.) Niemieckie koła polityczne odnoszą wrażenie, że Francja nie będzie mogła uchylić się od przyjęcia projektu Hoovera. W/g komunikatu biura Conti, wspomniane koła podkreślają, że Niemcy nie będą mogli dłużej wypełniać

swych zobowiązań reparacyjnych. Jeżeliby akcja amerykańska miała się rozbić o opór jednego z mocarstw, wówczas Niemcy nie będą się wahały z podjęciem z własnej inicjatywy pewnych określonych kroków.

Celem ustalenia wspólnego stanowiska.

PARYŻ 23.6. Pat. — Minister spraw zagranicznych nawiązał kontakt z rządem belgijskim i włoskim w sprawie zajęcia stanowiska wobec propozycji Hoovera. Premier Laval, ministrowie Briand, Pietri i Poncet zebrał się w

celu przygotowania odpowiedzi prezydentowi Hooverowi. Ostateczny tekst tej odpowiedzi zostanie ustalony na środowem posiedzeniu rady ministrów.

DRUSKIENIKI

Z DROJOWISKO POŁOŻONE NAD NIEMNEM

prowadzone przez Departament Służby Zdrowia Min. Spr. Wewn. na zasadach zdrojowisk państwowych.

KAPIELE

SOLANKOWE
KWAŚOWE
BOROWINOWE

NOWE ŹRÓDŁO SOLANKOWE WYSOKIEJ WARTOŚCI

HYDROPAZJA—ELEKTROTHERAPIA—INHALATORJUM

Zakład zaopatrzony we wszystkie nowoczesne urządzenia lecznicze, posiada pod stałą opieką Rady Naukowej złożonej z profesorów U. S. B. i lekarzy-konsultantów. Zakład stosowania łoża, powietrza i ruchu odpowiada wymaganiom współczesnej nauki i techniki.

KAPIELE KASKADOWE — JEDYNE W POLSCE.
PLAŻA WZOROWO URZĄDZONA NA WYSPIE NIEMIEŃSKIEJ.
SPACERY ŁOŻAMI — RYBOŁÓWSTWO — GRZYBOBRANIE
WYCIECZKI BLIŻSZE I DALSZE DO MAŁOWNICZYCH OKOLIC
ROZLEGŁE LASY SOSNOWE, JEZIORA, WZGÓRZA I DOLINY
ZDROWO, PRZESTRONNIE, ZACISZNIE I TANIO!
Sezon trwa od 15-go maja do 30-go września.
Wszelkie informacje bezpłatnie udziela na miejscu i listownie Komisja Zdrojowa.

Burze i pożary.

ZAMOŚĆ, 23. 6. (Pat.) — Nad Zamościem przeszła ogromna burza z piorunami i ulewami deszczem. Obalonych zostało kilka dużych drzew. Ogrody owocowe uległy zniszczeniu w 30—40 proc. Wczoraj w godzinach wieczornych z niewyjaśnionych przyczyn spaliło się przeszło

20 gospodarstw w Gruszcze Zaporskiej gminy Radoczenica. Straty ponad 50 tys. złotych. W czwartek również z niewyjaśnionych przyczyn spaliło się 650 gospodarstw (ponad 130 zabudowań) w Komarowie. Straty przeszło 300 tys. zł.

ZAKOPANE.

Perła uzdrowisk polskich daje emocjonujące widoki Tatr, tężyźnię ducha i ciała, spokój, wypoczynek i zdrowie, a więc jedźmy do Zakopanego.

BRISTOL.

Najtańszy reprezentacyjny luksusowy hotel-pensjonat w Zakopanem. daje pierwszorzędną komfort i wygodę, a w sezonach głównych codziennie rozrywki towarzyskie i zabawę.

W okresach wiosennym i jesiennym ceny niższe od 30 do 50%. Tel. 3-5

Pożegnanie min. Pierackiego w Prezydium Rady Min.

WARSZAWA, 23-VI. (Pat.) We wtorek 23 czerwca o godzinie 12 w południe w Prezydium Rady Ministrów odbyło się pożegnanie uste pującego p. wicepremiera Pierackiego, obejmującego stanowisko ministra spraw wewnętrznych. W imieniu urzędników prezydium Rady Ministrów pożegnał p. Pierackiego szef biura prezydyjnego p. Stanisław Lewicki. Pan Pieracki odpowiadając na jego przemówienie, pożegnał się ze swoimi dotychczasowymi urzędnikami.

Pierwsze dni p. wojewody Bęczkowicza.

Po objęciu urzędowania w dniu 22 bm. p. wojewoda wileński Zygmunt Bęczkowicz dnia następnego we wtorek, zaznając się z biegiem prac poszczególnych wydziałów wileńskiego Urzędu wojewódzkiego i rozpoczął składać oficjalne wizyty.

Kandydaci na wojewodę nowogródzkiego.

Tel. od wł. kor. z Warszawy. Jako kandydat na stanowisko wojewody nowogródzkiego wymieniany jest obecny dyrektor departamentu M. S. Wewn. p. Henryk Kawecki.

Ponadto, w związku z przejściem ze służby wojskowej do administracji wewnętrznej płk. Kostka-Biernackiego, dotychczasowego dowódcy 38 pułku piechoty, wymieniany jest również jego kandydatura na to stanowisko.

Podatek od tantjem.

Tel. od wł. kor. z Warszawy. Dowiadujemy się, że projekt ustawy podwyższającej specjalny podatek od tantjem w formie ustanowienia dodatku do tego podatku został już opracowany.

Spadek bezrobocia.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy). Według danych Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy liczba bezrobotnych w Polsce w dn. 20 b. m. wynosiła 292.048 osób co w porównaniu ze stanem w ub. tyg. wykazuje spadek bezrobocia o 12.182 osoby.

W sobotę odleci 1-szy samolot z Warszawy do Salonik.

WARSZAWA, 23-VI. (Pat.) Termin uruchomienia przez Polskie Linie Lotnicze „Lot” komunikacji lotniczej do Sofji i Salonik został ustalony na sobotę 27 b.m. W dniu tym odleci pierwszy normalny samolot komunikacyjny z Warszawy z przedstawicielami oficjalnych sfer lotniczych i dyplomatycznych na pokładzie.

Walne zgromadzenie Instytutu Wschodniego.

Instytut Wschodni w Warszawie odbył w ostatnich dniach swe doroczne walne zebranie pod przewodnictwem prezesa inż. St. Siedleckiego.

Złożone sprawozdania uwidoczniły rozwój całości prac Instytutu Wschodniego, a to zarówno wydawniczych drogą dalszych publikacji („Kryn”, „Moskwa a narody podbite”), wyjaśniających stosunki na wschodzie Europy, jak i prac szkolnych.

Szkola języków wschodnich (chiński, japoński, turecki, gruziński) wykazała intensywną i mogącą się pochlubić rezultatami pracę. Jednocześnie Instytut Wschodni prowadził ożywioną akcję odczytową i systematyczny kontakt indywidualny z Dalekim i Bliskim Wschodem.

Wobec rezygnacji p. St. Korwin-Pawłowskiego, sekretarzem generalnym Instytutu Wschodniego obrany został docent dr. Olgierd Górka, a w skład zarządu weszli, poza dotychczasowymi członkami, poseł Tadeusz Hołkwo, radca H. Dubicz. (Iskra).

WIADOMOŚCI Z KOWNA

ECHA WYBORÓW.

Na marginesie wyborów do samorządów miejskich w Litwie „Dz. Kow.” podaje, iż w Poniewieżu, gdzie Polacy w Radzie Miejskiej mają 15 proc. radnych, w niektórych komisjach wyborczych nie było żadnego przedstawiciela ludności polskiej. Żydzi natomiast wszędzie mieli swych przedstawicieli.

STATYSTYKA WYBORÓW.

Premier Tubelis przez departament samorządowy rozesłał do wszystkich burmistrzów okolic, w którym zaleca im zbieranie materiałów, dotyczących ostatnich wyborów. Materiały te mają być przesłane do centralnego urzędu statystycznego celem opracowania dokładnej statystyki.

STUDENCI LITEWY PRZECIW PRZYJĘCIU STUDENTÓW POLSKICH DO „SELL”.

W lonie „SELL” (związek studentów państw bałtyckich) zaczyna się obecnie spór w sprawie przyjęcia do związku studentów polskich. Studenci litewscy stanowczo wypowiadali się przeciw pozytywnemu załatwieniu tej sprawy, ostatnie zaś pismo studentów litewskich „Lituvos Studentas” zamieszcza na ten temat następujące uwagi:

„Propaganda polska zrobiła znaczne postępy wśród akademickiego społeczeństwa państw bałtyckich. Nie chcemy obwiniać studentów Finlandii i Estonii, że nie umieją zdać sobie sprawy z celów, dla których Polacy usiłują dostać się do „SELL”, lecz naszym zdaniem nie należy twierdzić, że studenci polscy zamierzają szczerze współpracować z dotychczasowymi członkami związku. Jaką to może być współpraca studentów litewskich z polskimi? Żadna. Cele Polaków są jasne: dają oni opanowanie „SELL”, zaś twierdzenie delegatów Finlandii i Estonii i rozszerzeniu związku przez przyjęcie polskich studentów uważamy za nieracjonalne i nieuczciwe. „SELL” jest związkiem zbliżenia nadbałtyckich narodów Finlandii, Estończyków i Łotyszów z Litwinami; wprowadzenie zaś do związku Polaków sprzeczne byłoby z ideą, a członków związku przystępujących w narzędzie polskiej agresywności w kierunku ich sąsiadów. Z takim związkiem studenci litewscy nie pragną mieć nic wspólnego.”

Spór nie został rozstrzygnięty. Uchwalono rozważanie go odrębnie do następnej konferencji, która ma się odbyć w Rydze w październiku r. b. Studenci litewscy chcą wierzyć, że uczestnicy kowieńskiej konferencji będą mieli możliwość przekonania się, iż usiłowania ich nie dobrego nie przyniosą, lecz przeciwnie spowodować mogą obalenie „SELL”.

ZNOSZENIE DREWNIANYCH DOMÓW W KOWNIE.

Departament samorządowy, dążąc do rozbudowania Kowna murowanego, nakazał znieść wszystkie drewniane domy w dzielnicy Karmelity i dokoła zamku na Starem Mieście. W miejsce zniszczonych drewnianych domów staną murowane.

Podziękowanie.

Kończąc pracę w bież. roku akadem. Zarząd Wileńskiego Akademickiego Koła Esperantystów przy USB. składa serdeczne podziękowanie p. Kuratorowi Koła prof. Janowi Muszyńskiemu, za jego łaskawą pomoc, zrozumienie i stałą płynną specjalną przychylną stosunek do poczynia Koła.

Silne lotnictwo to potęgę Państwa!

Giełda warszawska z dn. 23.VI. b. r.

WALUTY I DEWIZY:	
Dolar	8,95—8,97—8,93
Belgia	124,26—124,57—123,95
Kopenhaga	239,68—239,68—238,48
Londyn	12,437—12,437—12,433
Nowy York	8,924—8,944—8,904
Paryż	34,01—35,03—34,85
Praga	2,43—2,44—2,43
Szwajcaria	173,10—173,33—172,47
Wiedeń	123,45—125,76—122,14
Włochy	43,73—43,81—43,61
Berlin w obr. pryw.	212,0

PAPIERY PROCENTOWE:

4% inwestycyjna	83,25—84,00
5% Konwertyjny	46,50
6% dolarowa	73,00
7% Stabilizacyjna	78,00
8% L. Z. B. G. K. i B. R., obl. B. G. K.	83,25
Te same 7%	83,25
8% obl. budowlana B. G. K.	83,00
8% L. Z. T. K. Przem. Pol.	80,50
4% L. Z. ziemske	39,25
4 1/2% L. Z. ziemske	49,25—49,75
4 1/2% warszawskie	50,00—49,50—49,50
5% warszawskie	54,25—54,25
8% warszawskie	70,75—72,00—71,75
8% Częstochowski	62,50
8% Łódź	62,50
8% Piotrkowa	62,50—63,00
10% Siedlec	72,75
6% Obl. m. Warsz. VIII i IX em.	46,00

A K C J E:

Bank Polski	115,00
Lilpop	16,50—17,00
Modrzejew	3,00

